

‘Op reis ...’

Bhutan
Land van de Donderdraak

door

Sander Chargois

Des parfums de mes voyages

Schrijver: Sander Chargois
Coverontwerp: Sander Chargois, Ben Joosen
ISBN: 9789465127279
© Sander Chargois
Eerste uitgave 2024
Eerste druk

*Voor papa. Ooit begon jij aan deze
reis en nu nam ik je een stukje verder mee.*

Voorwoord

Bhutan stond al een tijdje op onze bucketlist. De laatste paar jaar gaf ik ook Ben vaak deze bestemming als keuze, maar telkens kozen wij ergens anders voor. Dit jaar wist ik er verandering in te brengen. Ik gaf gewoon een keuze die slechts uit één land bestond. De bestemming lag dus vast en het zoeken naar een geschikte reisorganisatie kon beginnen. Ik vond een organisatie in Nederland en eentje in België. Je kunt nu eenmaal enkel georganiseerd naar Bhutan reizen, dus alles zelf regelen was er deze keer niet bij.

De Nederlandse reisorganisatie viel af omdat het een programma was waarbij je iedere dag moest verkassen en je het hele land zou doorkruisen. Een deel van het land met meerdere overnachtingen op één plaats trok ons meer aan. Het voordeel was ook dat je naar Paro vloog en ook weer vandaar vertrok met het vliegtuig. Dus niet over land reizen via India. Het werd dus een reis van twee weken.

Mijn ouders waren in 2010 ook enkele dagen in Bhutan geweest. Ook zij waren, en mijn moeder nog steeds, vol lof over die bestemming. Helaas moesten zij toen de reis na een paar dagen afbreken omdat mijn vader ziek werd en in Thimphu in het ziekenhuis belandde. Aan ons om de reis verder voort te zetten. Hierbij had ik mij zelfs voorgenomen een beetje as van mijn vader mee te nemen en op zijn verjaardag en tevens op een plaats net iets verder dan waar hij met mijn moeder was gekomen achter te laten. Een mooie missie vond ik zelf.

Ik schoof nog wat met hotels en wij gaven de reisorganisator opdracht de vluchten te boeken. Enkel nog even de periode kiezen. Wij hadden de keuze uit twee weken voor of twee weken na Hemelvaart. Ben had immers tijdens die dagen een Ikebana tentoonstelling waaraan hij deel wilde nemen. Ik had ooit gehoord over bloeiende rododendrons in het Himalaya gebergte. Het was een gok, maar wij konden beter voor de periode in april, dus voor Hemelvaart kiezen. Achteraf bleek het een juiste keuze te zijn geweest.

Maar waarom is het zo moeilijk om naar dit bergachtige koninkrijk te reizen? In Bhutan wordt het toerisme gereguleerd. Het aantal toeristen dat jaarlijks het land mag bezoeken is niet beperkt, maar de enige manier om in het land te reizen is georganiseerd, dus met auto of busje, gids en chauffeur. In de reissom zit een dagelijkse fee van zo'n \$ 100 à \$ 200 dollar per persoon. Deze fee wordt gebruikt om de inwoners van Bhutan gratis onderwijs en zorg te geven. Daarnaast wordt er met dit geld geïnvesteerd in de aanplant van bossen en het ontwikkelen van duurzame energie. Zo heeft iedereen er wat aan. Wil een Bhutan gids worden dan moet deze een gedegen opleiding volgen. Je kunt je dus niet zomaar uitgeven voor gids. Het voordeel is dat een gids enorm veel weet te vertellen over zijn land.

Het is dus geen goedkope bestemming, maar iedere cent dubbel en dwars waard. Overigens is reizen in Europa, zeker op basis van volpension in sommige landen ook niet goedkoop. Dus een beetje relativeren kan geen kwaad. Het algehele voordeel van eerder genoemde fee en restrictie van het verplicht stellen georganiseerd te reizen is dat het land wel authentiek blijft. Het is dus wel degelijk een soort van Shangri-La te noemen.

Het werd een reis om nooit meer te vergeten, mede dankzij het lokale Bhutan Travel Bureau, die toch wel de credit krijgt voor de geweldige organisatie, gids en chauffeur. Oké, je moet er even 20 uur reizen voor over hebben, maar dan heb je ook wat. Ik neem je dan ook graag mee op ons avontuur in dit fantastische land. Het land van de Donderdraak.

Route

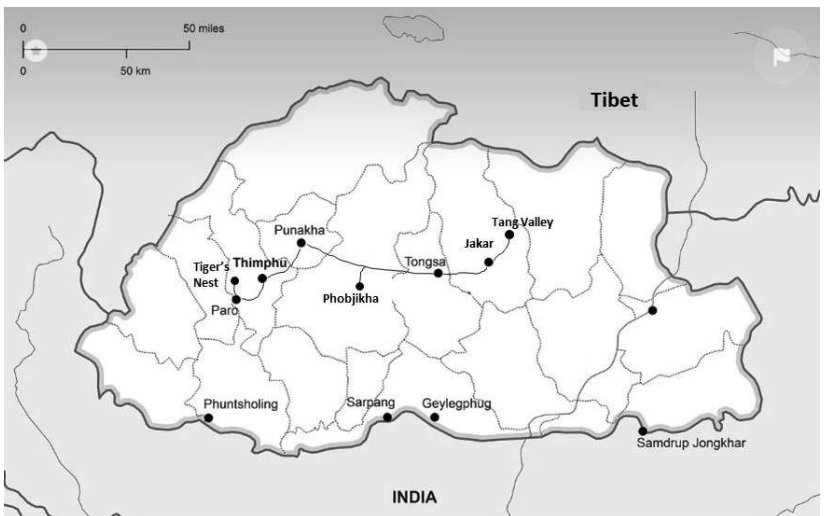
Een tocht van 20 uur via Brussels Airport, München en Delhi bracht ons in Paro, Bhutan. Van daar direct met de auto naar de hoofdstad Thimphu.

Na enkele dagen via pasovergangen naar Punakha. In kilometers niet enorme afstanden, maar door hoogte verschillen van het ene naar het andere dal toch enkele uren rijden.

Van Punakha via Trongsa naar Jakar in het Bumthang district. Dit deel van Bhutan wordt ook wel Klein Zwitserland genoemd. Met bossen begroeide berghellingen en glooiende vlaktes. Vanuit Jakar een dagtocht naar Tang Valley gemaakt.

Hierna ging de route terug naar het oosten. Halverwege afgeslagen via een hoge pasovergang naar Phobjikha Valley. De vallei waar in de wintermaanden de Zwartnek Kraanvogels verblijven.

Terug via een tweetal pasovergangen naar Thimphu.

Na een Dzong en een lunch doorgereden naar Paro voor de laatste twee nachten.

Een dagtrip in noordelijke richting gemaakt voor onze langste bergwandeling naar het mysterieuze Tiger's Nest.

De terugreis ging per vliegtuig vanaf Paro langs het Himalayagebergte naar Delhi. Hier overnachtten wij om de volgende dag via Frankfurt terug te reizen naar Brussel en Antwerpen.

Antwerpen naar Delhi
maandag 22 april 2024

*Bhutan is:
Het land zonder snelwegen*

Om precies 4.00 gingen er in onze slaapkamer 3 wekkers af. Je wilt je natuurlijk niet verslapen. Wij hadden er nog van alles aan gedaan om onze planning om te gooien door al drie dagen eerder te vertrekken waardoor wij een paar nachtjes in München konden blijven. Qua tickets werd dit een buitensporig duur weekendje, dus daar dan maar vanaf gezien.

Het alternatief was dus toch vroeg opstaan. Zo gezegd zo gedaan. Om 4.40 kwam de taxi voorrijden. Misschien wat decadent met de taxi naar Brussels Airport, maar de bus en de trein gingen nog niet. Binnen een half uur waren wij op de luchthaven. Een kleine twee uur voordat onze eerste vlucht zou vertrekken.

Wij hadden ons online al ingecheckt en moesten dus nog enkel de bagage kwijt. Dat konden wij nu ook zelf doen. Bij een apparaat scan je je ticket en er rolt een bagagelabel uit die je dan om het handvat van je koffer doet. Het was even uitpuzzelen hoe je zoiets vastplakt. Bleek het meer magnetisch te zijn. Daarna duwde je je koffer de lopende band op. Erg handig. Vervolgens redelijk snel, op altijd enkele treuzelaars voor je na, door de securitycheck. Tijd voor een kopje koffie.

Half uurtje voor vertrek naar de gate en om iets voor zeven uur vertrok ons toestel. De vlucht naar München zou een uur en tien minuten duren. Na een klein half uur sprak de piloot ons toe. De wind stond gunstig en hij had een shortcut gekregen waardoor wij nog eens tien minuten winst behaalden. Zo bereikten wij in exact een uur deze Beierse luchthaven.

Nu was het helaas vier uur wachten. Dan maar een luchtje kopen, koffie met een croissantje gegeten en wat rondgelopen. De gate hadden wij al gevonden. Daar stond een Airbus 380-800. Wat een enorm vliegtuig. Daar hadden wij nog nooit ingezeten. Het boarden zou ruim een uur duren. Ook niet verwonderlijk als er ongeveer 800 passagiers aan boord kunnen. Wij waren dan ook ruim op tijd aanwezig. In het begin was er nog niemand achter de balie aanwezig, tot er opeens een man aan kwam lopen met een verrijdbare balie. Deze werd strategisch aan de zijkant voor de bestaande balies gezet. Een vrouw kwam nu ook met een balie aangeroeld. Deze

kwam aan de andere kant te staan. Er werden paaltjes en afzetlinten geplaatst alsook borden. Ben is toch maar eens gaan zien wat er gaande was. Bleek dat iedereen vooraf langs de balie moest gaan om te laten zien dat hij of zij reeds een Indiaas visum had. Dit zou later het boardingproces vergemakkelijken.

Eindelijk waren wij aan de beurt. Door de slurf en op de onderste verdieping de Airbus in. Daar moesten wij helemaal tot het einde lopen om vervolgens via een rondlopende trap naar de bovenverdieping te kunnen. Wij hadden twee stoelen op de 98ste, oftewel achterste rij aan het raam. Het voordeel was dat er maar twee stoelen waren aan de zijkant, wij eigenlijk ook genoeg beenruimte hadden en zelfs onder de ramen nog extra opbergruimtes. Dit economiegedeelte bestond uit ongeveer 34 stoelen. De ruimtes verder naar voren waren voor businessclass. Van onze stoelen waren er maar 9 bezet. De stewardess zei dan ook dat zij ons veel aandacht kon geven.

Wij vertrokken. Wat een machtig iets als zo'n enorm gevaarte de lucht ingaat. Verwonder mij daar altijd nog over. Toen wij op hoogte waren startte een drankronde. Wij wilden wel een Gin-Tonic. Bij de warme lunch maar een glaasje wijn. De stewardess kwam zelfs ook op zo'n moment voor Ben alvast met een glaasje aanzetten. Wij kenden haar niet eens, maar het leek alsof zij ons nu al kende. De 7,5 uur vorderden gestaag. Op den duur nog maar een glaasje wijn en er kwam nog een warme springrol. Op een gegeven moment kwam de stewardess met de fles aanzetten. Hij moest op en aangezien wij de enigen waren die hier witte wijn dronken werden onze glazen nog eens gevuld.

Tegen middernacht landden wij op Indira Ghandi International Airport. Het was hier een graad of 30, maar binnen merkte je daar weinig van. Wij moesten eerst door de douane. Dat is dus een heel gedoe. Wij hadden vooraf online ons visum geregeld en in het vliegtuig ook nog weer een formuliertje ingevuld. Dan begint dus het hele circus. Je moet naar voren komen en overhandigt alles. Natuurlijk kijkt men daarbij gewichtig, dat hoort nu eenmaal. Brill af, want je moet ook in een camera

kijken, dan nog je vingerafdrukken laten nemen, met een apparaatje dat niet naar behoren werkt. Na ettelijke minuten mag je door. Heb van achter de douanebeambte eens goed zitten opletten wat hij eigenlijk allemaal deed toen hij met Ben bezig was. Inderdaad neemt men een foto van je die dan even in de computer bijgesneden moet worden. De vingerafdrukken willen daadwerkelijk niet echt lukken. Dan roepen ze wel dat je hard moet drukken op het schermpje waar de scan onderdoor gaat, maar om te zeggen dat dat een helder en duidelijk resultaat geeft. Zou eigenlijk wel eens willen weten wat zij met al die informatie doen.

De bagage ophalen, want deze ging niet gelijk door naar Paro. Uitvogelen waar wij in moesten checken wat niet heel erg duidelijk was. Op den duur de juiste rij gevonden. Konden nu tevens een deel van onze handbagage inchecken.

Wederom moesten wij vier uur wachten. Hiervan was een deel al opgegaan aan het wachten op de bagage en de douaneformaliteiten. Toch nog maar even shoppen en in een Ierse Pub een biertje genomen. Ik moet eerlijk toegeven, deze luchthaven is een verademing met die van twintig jaar geleden. Je had toen 2 restaurants die 's nachts dicht waren en amper winkels. Nu is het echt een internationale luchthaven. Stukken beter als je een paar uur hier vast zit.

